

Lagrådsremiss

Befogenhet att beslagta fisk och annan egendom enligt fiskelagen

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 september 2008

Eskil Erlandsson

Mats Wiberg
(Jordbruksdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Mot bakgrund av att det har uppstått en osäkerhet om 47 § fiskelagen ger stöd för befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen att ta fisk och annan egendom i beslag, finns ett behov av att tydliggöra paragrafen. I lagrådsremissen föreslås därför att det i paragrafen uttryckligen ska anges att sådan befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske har sådan befogenhet. Förslaget innebär vidare att paragrafen ska innehålla en uttömmande reglering av de myndigheter vid vilka det finns befattningshavare som har en sådan befogenhet.

Den föreslagna ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2009.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	6
4	Bakgrund och gällande rätt.....	6
5	Befogenhet att beslagta fisk och annan egendom.....	7
6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	9
7	Konsekvenser.....	9
8	Författningskommentar till ändring i fiskelagen.....	9
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).....	10
Bilaga 2	Författningsförslag i promemorian med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).....	11
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorian.....	12

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).

2 Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs att 47 § fiskelagen (1993:787) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om någon ertappas på bar gärning när han begår brott enligt denna lag, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenheter enligt första stycket *tillkommer* fisketillsynsman som förordnats *därtill eller annan tjänsteman* i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket *skall* detta skyndsamt anmälas till *polis- eller åklagarmyndigheten*. Den som tar emot anmälan *skall* förfara som om han själv gjort beslaget.

Om innehavaren av enskild fiskerätt eller den som företräder honom har tagit fisk i beslag, får dock fiskerättshavaren behålla fisken utan att anmäla det, om beslaget bara grundar sig på denna lag.

Föreslagen lydelse

47 §¹

Om någon ertappas på bar gärning när han *eller hon* begår brott enligt denna lag, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenheter enligt första stycket *har*

1. *polismän,*
2. *förordnade fisketillsynsmän,*
3. *befattningshavare hos Kustbevakningen, Fiskeriverket eller länsstyrelsen* i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske.

Samma befogenhet har, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom *eller henne.*

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket *ska* detta skyndsamt anmälas till *polismyndigheten eller åklagare*. Den som tar emot anmälan ska förfara som om han *eller hon* själv gjort beslaget.

Om innehavaren av enskild fiskerätt eller den som företräder honom *eller henne* har tagit fisk i beslag, får dock fiskerättshavaren behålla fisken utan att anmäla det, om beslaget bara grundar sig på denna lag.

¹ Senaste lydelse 1995:1388.

Fisk som tagits i beslag och som uppenbarligen bör förklaras förverkad *skall* omedelbart efter beslaget släppas ut i det vattenområde där den fångats, om den är levnadsduglig och det kan ske utan särskilda kostnader eller besvär.

Fisk som tagits i beslag och som uppenbarligen bör förklaras förverkad *ska* omedelbart efter beslaget släppas ut i det vattenområde där den fångats, om den är levnadsduglig och det kan ske utan särskilda kostnader eller besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

3 Ärendet och dess beredning

Fisket är i stor omfattning reglerat, dels av bestämmelser inom den gemensamma fiskeripolitiken, dels av nationella bestämmelser. För att säkerställa att fiskelagstiftningen efterlevs krävs en fungerande kontrollverksamhet. I denna verksamhet ingår bland annat kontroll av kvaliteten av fisk och fiskprodukter samt kontroll av efterlevnaden av bestämmelser om fiske vid landning av fisk.

Fiskeriverket och länsstyrelsen tillhör de myndigheter som utövar tillsyn över att fiskelagstiftningen efterlevs. För att syftet med kontrollerna ska kunna uppnås krävs att det finns en möjlighet att beslagta fisk och annan egendom som påträffas i samband med en överträdelse.

Fiskeriverket har emellertid till regeringen uppgett att verket anser att gällande regler inte ger tillräckligt stöd för att befattningshavare hos Fiskeriverket har rätt att ta egendom i beslag. På grund av den osäkerhet som man anser finns när det gäller verkets befogenhet att beslagta fisk och annan egendom och risken för att begå tjänstefel har verket därför beslutat att inte genomföra beslag.

Mot denna bakgrund finns ett behov av att se över bestämmelsen i fiskelagen om befogenhet att beslagta fisk och annan egendom i samband med att en överträdelse upptäcks. Med anledning av detta har det inom Jordbruksdepartementet upprättats en promemoria – Promemoria med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över de remissinstanser som yttrat sig finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2008/737).

4 Bakgrund och gällande rätt

Fiskelagstiftningen syftar bl.a. till att skapa ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna genom att skydda fiskbestånden från överexploatering. För att uppnå detta syfte krävs en fungerande och effektiv kontroll. Relevanta bestämmelser i detta avseende finns bl.a. i 34 och 47 §§ fiskelagen.

I 34 § fiskelagen ges kontrollanterna rätt att få tillträde till bland annat fartyg och anläggningar samt att få de upplysningar, de handlingar och den hjälp som behövs för tillsynen. I 47 § fiskelagen finns bestämmelser om beslagtagande av bland annat fisk, fiskefartyg och redskap.

I 34 § andra stycket fiskelagen i dess ursprungliga lydelse angavs att fisketillsynsman eller annan behörig tjänsteman får vidta vissa tillsynsåtgärder, bland annat undersöka fisk och fartyg, för att kontrollera efterlevnaden av fiskebestämmelserna. Av förarbetena till lagen (prop. 1992/93:232, s. 72) framgår att med annan behörig tjänsteman avses polis eller kustbevakningstjänsteman. Genom en ändring 1995 kom bestämmelsen att omfatta även tillsyn över efterlevnaden av gemenskapsrättsliga bestämmelser. Samtidigt omformulerades bestämmelsen i övrigt

för att ge en bättre beskrivning av de tjänstemän som svarar för fisketillsynen. Av denna lydelse framgår att fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan tjänsteman i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser av fiske har rätt att vidta vissa tillsynsåtgärder, bland annat att få tillträde till fartyg och erhålla nödvändiga upplysningar. I förarbetena till lagen (prop. 1995/96:8, s. 24) angavs att med tjänstemän som svarar för fisketillsynen främst avses tjänstemän vid Kustbevakningen och polisen. Sedan Fiskeriverket påpekat att viss tillsyn även utförs av befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen fann regeringen att det var lämpligt att komplettera tillsynsparagrafen så att det framgår att befogenheter att bereda sig tillträde och få upplysningar också kan gälla befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen (prop. 2002/03:41, s. 18). Denna ändring trädde i kraft den 1 juli 2003.

I 47 § andra stycket fiskelagen i dess ursprungliga lydelse angavs att beslag får göras av fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan behörig tjänsteman och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom. I författningskommentaren till paragrafen (prop. 1992/93:232, s. 76) anges att med behörig tjänsteman avses här, liksom i 34 §, polis och kustbevakningstjänsteman. Bestämmelsen ändrades 1995 för att överensstämma med 34 §. I författningskommentaren (prop. 1995/96:8, s. 25) hänvisas till kommentaren avseende 34 §, i vilken anges att det med annan tjänsteman främst avses tjänsteman vid Kustbevakningen och polisen. Däremot medförde den ändring av 34 § som genomfördes 2003 inte någon motsvarande ändring av 47 §. Befogenhet att göra beslag tillkommer således enligt nu gällande lydelse fisketillsynsman som förordnats därtill eller annan tjänsteman i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

5 Befogenhet att beslagta fisk och annan egendom

Regeringens förslag: Befattningshavare hos polismyndigheten, Kustbevakningen, Fiskeriverket eller länsstyrelsen ska uttryckligen ha befogenhet att ta fisk och annan egendom i beslag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. *Kustbevakningen* framhåller dock att den föreslagna lydelsen av 47 § fiskelagen lätt kan misstolkas. Lagtexten kan tolkas så att rätten att ta föremål i beslag gäller alla befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen och dessutom befattningshavare hos annan myndighet i vars uppgifter det ingår att bevaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske. Kustbevakningen anser därför att den föreslagna lydelsen bör ändras så att det tydligare framgår att kravet att ha till uppgift att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske gäller alla de olika befattningshavare som nämns. *Sveriges Fiskares Riksförbund*

anser att ändringen är onödig, eftersom den nu gällande lydelsen av 47 § fiskelagen rimligen innefattar befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen. Dessutom kvarstår efter ändringen en abstrakt avgränsad personkrets. Det borde i bestämmelsen explicit anges vilka som avses. Tillägget ”eller annan myndighet” saknar då betydelse.

Skälen för regeringens förslag: Genom att 34 § fiskelagen 2003 kompletterades till att även avse befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen, utan att motsvarande ändring gjordes i 47 § fiskelagen, har en osäkerhet uppstått rörande omfattningen av 47 §. Denna osäkerhet har särskilt aktualiserats i samband med att bland annat landningskontrollen överfördes till Fiskeriverket i april 2007. Fiskeriverket har till regeringen uppgett att verket, på grund av den osäkerhet som råder när det gäller verkets befogenhet att beslagta egendom och risken för att begå tjänstefel, har beslutat att inte genomföra beslag.

För att det ska vara ändamålsenligt att utföra landningskontroller och för att syftet med kontrollerna ska kunna uppnås krävs att det finns en möjlighet för kontrollmyndigheterna att beslagta fisk och annan egendom som påträffas i samband med en överträdelse. Det är således angeläget att Fiskeriverkets befattningshavare har denna möjlighet att beslagta fisk och annan egendom vid upptäckt av en överträdelse.

Det är viktigt att regelverket är tydligt och förutsebart. Detta gäller i särskilt hög grad bestämmelser om tvångsmedel. För att undanröja de tveksamheter som finns rörande Fiskeriverkets möjlighet att göra beslag bör det i 47 § fiskelagen tydliggöras att även befattningshavare hos Fiskeriverket har befogenhet att beslagta egendom.

Kretsen av personer som kunde utöva tillsyn och göra beslag enligt 34 och 47 §§ var fram till 2003 likalydande. Länsstyrelsens roll i fiskerikontrollen är enligt det betänkande som presenterats av utredningen om fiskerikontrollen Den svenska fiskerikontrollen – en utvärdering (SOU 2005:27) oklar. Genom lagändringen 2003 fick befattningshavare hos länsstyrelserna, samtidigt som befattningshavare hos Fiskeriverket, emellertid enligt 34 § befogenhet att bereda sig tillträde till bland annat fartyg och anläggningar i syfte att vidta tillsynsåtgärder. Befattningshavare hos länsstyrelserna har således befogenhet att utöva tillsyn och kan därvid upptäcka överträdelser. Dessa befattningshavare bör därför också ha en motsvarande rätt att göra beslag, vilket bör komma till klart uttryck i lagen.

Det har visserligen inte ifrågasatts att befogenheten att ta egendom i beslag med stöd av 47 § omfattar tjänsteman vid polismyndigheten eller Kustbevakningen. Regeringen anser dock, i likhet med *Sveriges Fiskares Riksförbund*, att det för att undvika alla tveksamheter är lämpligt att i lagen uttömmande precisera de myndigheter vid vilka det finns tjänstemän som har befogenhet att ta egendom i beslag. I lagen bör alltså uttryckligen anges att befattningshavare hos polisen och Kustbevakningen har befogenhet att ta egendom i beslag. Därmed undviks även de tolkningsproblem som *Kustbevakningen* har uppmärksammat.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag och bedömning: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2009.

Några övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte berört denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: Ett beslut att ta egendom i beslag ska fattas i samband med att en tillsynsåtgärd eller liknande åtgärd utförs. Den nya lydelsen av 47 § fiskelagen kommer därvid att gälla vid tillsyn som utförs efter det att lagändringen har trätt i kraft. Någon övergångsbestämmelse är inte nödvändig.

7 Konsekvenser

Den föreslagna ändringen syftar till att klargöra vilka befattningshavare som har befogenhet att ta fisk och annan egendom i beslag enligt 47 § fiskelagen. Den föreslagna ändringen kommer att bidra till att effektivisera kontrollen av att fiskelagstiftningen efterlevs. Befattningshavare som har till uppgift att övervaka att fiskelagstiftningen efterlevs ges möjlighet att fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

8 Författningskommentar till ändring i fiskelagen

47 §

I paragrafens *andra stycke* införs en uttömmande uppräkningslista av de befattningshavare som har befogenhet att ta egendom i beslag och de myndigheter vid vilka det finns tjänstemän som har sådan befogenhet.

Sammanfattning av promemorian med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Bilaga 1

Befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen har idag rätt att i sin kontrollverksamhet få tillträde till bland annat fartyg och anläggningar där fisk och utrustning för fisket förvaras eller hanteras för att vidta de åtgärder som behövs för tillsynen. Härvid kan överträdelser av fiskelagstiftningen upptäckas. I syfte att kunna utföra sin kontrollverksamhet på ett effektivt sätt bör denna tillsynsbefogenhet åtföljas av en befogenhet att beslagta egendom som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brott eller kan antas bli föremål för förverkande. Det är idag osäkert huruvida begreppet ”annan tjänsteman” kan anses omfatta även befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen. Regeringen föreslår därför att befattningshavare hos Fiskeriverket och länsstyrelsen uttryckligen ska anges bland de befattningshavare som har rätt att göra beslag.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2009.

Författningsförslag i promemorian med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om fiskelagen (1993:787) att 47 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Om någon ertappas på bar gärning när han begår brott enligt denna lag, får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller

2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenheter enligt första stycket tillkommer fisketillsynsman som förordnats därtill *eller annan tjänsteman* i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

Befogenheter enligt första stycket tillkommer fisketillsynsman som förordnats därtill *och annan befattningshavare hos Fiskeriverket, länsstyrelsen eller annan myndighet* i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om fiske och, om fisket kränker enskild fiskerätt, den som innehar fiskerätten eller den som företräder honom.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket *skall* detta skyndsamt anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten. Den som tar emot anmälan skall förfara som om han själv gjort beslaget.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket *ska* detta skyndsamt anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten. Den som tar emot anmälan ska förfara som om han själv gjort beslaget.

Om innehavaren av enskild fiskerätt eller den som företräder honom har tagit fisk i beslag, får dock fiskerättshavaren behålla fisken utan att anmäla det, om beslaget bara grundar sig på denna lag.

Fisk som tagits i beslag och som uppenbarligen bör förklaras förverkad *skall* omedelbart efter beslaget släppas ut i det vattenområde där den fångats, om den är levnadsduglig och det kan ske utan särskilda kostnader eller besvär.

Fisk som tagits i beslag och som uppenbarligen bör förklaras förverkad *ska* omedelbart efter beslaget släppas ut i det vattenområde där den fångats, om den är levnadsduglig och det kan ske utan särskilda kostnader eller besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över promemorian

Bilaga 3

Efter remiss har yttrande över promemorian med förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787) avgetts av Svea hovrätt, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Kustbevakningen, Fiskeriverket och Sveriges Fiskares Riksförbund.